ॐ

संस्कृतभारती (उत्तरतमिळनाडु)

पत्राचारद्वारा संस्कृतम्

परीक्षा – कोविदः

कालावधिः - होरात्रयम् अङ्काः – १००

आषाढः – दुर्मुखसंवत्सरः ५११७ जूलै - २०१६

॥आ नो भद्राः क्रतवो यन्तु विश्वतः॥

नाम _____

(Please write your full name in English as it should appear in the certificate.)

Expansion of Initials : _____

परीक्षाकेन्द्रस्य नाम _____

प्रदेशस्य नाम _____

पञ्जीकरणसङ्ख्या _____

१५. उद्यानस्य पालकः

१६. जनानाम् अभावः

१७. मन्दिरस्य समीपे

१८. हर्षेण सह वर्तते इति

I. कथाम् इमां पठित्वा रेखाङ्कितशब्दानां विग्रहवाक्यं समासनाम च लिखत। (दश एव) १०

प्रातः उत्थाय प्रसन्नमुखः हरिः विद्यालयम् अगच्छत् । विद्यालये पाठः अर्धदिनं यावत् पाठितः । विद्यालयस्य प्रांशुपालः शास्त्रनिपुणः , विद्यामान्यः धर्मज्ञः च। सः छात्रेषु स्नेहं प्रकटयति । सः हरिं पठनभयं मास्तु इति उपदिशति। छात्रहिते रतः सन् सः छात्रेभ्यः पाठान् सरलीकृत्य बोधयति स्म। मध्याह्ने हरिः लघुद्याने एकस्मिन् आम्रवृक्षस्य अधः उपविश्य प्रांशुपालस्य उदारचरित्रम् अचिन्तयत् । तत्र प्रतिवृक्षं उपविष्टाः कृष्णकोकिलाः कूजन्तः आसन् । तदा दण्डहस्तः उद्यानपालकः वेगेन "रे रे अपसर! अपसर!" इति उच्चैः वदन् आगच्छत्। । तं दृष्ट्वा भीतः हरिः निर्जनं तत् स्थानं परित्यज्य अपलायत । उपमन्दिरं मातरं दृष्ट्वा सचेतः सहर्षः च जातः ।

विग्रहवाक्यम्	समासनाम
१. प्रसन्नं मुखं यस्य सः	_____
२. विद्यायाः आलयः, तम्	_____
३. अर्धं दिनस्य	_____
४. शास्त्रे निपुणः	_____
५. विद्यया मान्यः	_____
६. धर्मशास्त्रं जानाति इति	_____
७. पठनात् भयम्	_____
८. छात्राय हितं तस्मिन्	_____
९. असरलं सरलं कृत्वा	_____
१०. लघुः उद्यानं, तस्मिन्	_____
११. आम्रः इति वृक्षः तस्य	

II. यथानिर्देशं प्रत्यययुक्तपदैः रिक्तस्थानानि पूरयत । (दश एव) १०

१. अहं पुत्रद्वारा पत्रं लेखयामि । (लिख् , णिजन्तरूपम्)

२. विनोदः चेन्नैनगरं जिगमिषति (गन्तुम् इच्छुः, सन्नन्तरूपम्) अस्ति ।

३. बालासु रोहिणी चतुरतमा । (चतुर, तरप्-तमप्)

४. आम्र-नारिकेलवृक्षयोः नारिकेलः उन्नततरः । (उन्नत, तरप्-तमप्)

५. शीतलजलं कण्ठ्ये (कण्ठे भवः) रोगम् उत्पादयति ।

६. सौमित्रः (सुमित्रायाः अपत्यं पुमान्) रामं विना न जीवति ।

७. द्रौपदी (द्रुपदस्य अपत्यं स्त्री) धीरा महिला आसीत् ।

८. भारतीयः (भारतस्य इयं) संस्कृतिः अतिप्राचीना ।

९. अभिमन्यौ शौर्यम् (शूरस्य भावः) बाल्यकालात् आसीत्।

१०. भवान् धृतिमान् (धृतिः अस्य अस्ति इति) भव।

११. कौरवाः (कुरोः अपत्यं पुमान्) युद्धे पराजितः।

१२. सः महोदयः नैयायिकः (न्याय-शास्त्रस्य अध्येता) अस्ति ।

III. प्रदत्तश्लोके रेखाङ्कित-पदानाम् अन्त-वचन-विभक्ति-विवरणं लिखत। ५

मत्समः पातकी नास्ति पापघ्नी त्वत्समा न हि ।
एवं ज्ञात्वा महादेवि यथायोग्यं तथा कुरु ॥

अथवा

दानेन भूतानि वशीभवन्ति दानेन वैराण्यपि यान्ति नाशम् ।
परोऽपि बन्धुत्वमुपैति दानैः दानं हि सर्वव्यसनानि हन्ति ।

IV. द्वित्रैः वाक्यैः त्रयाणां प्रश्नानाम् उत्तरं संस्कृतेन लिखत। ६

१. यदा ईश्वरः मन्मथं दग्धवान् तदा पार्वती किं कृतवती ?

२. तारकासुरपीडिताः इन्द्रादयः कैलासम् आगत्य कीदृशं कुमारम् आलोकितवन्तः?

३. नलस्य सौन्दर्यं वर्णयत ।

४. सुवर्णहंसः दमयन्तीं नलस्य विषये किम् उक्तवान्?

५. पार्वती अग्निम् उद्दिश्य किमिति शापम् अददात् ?

V. अ. एकवाक्येन उत्तरत। ५

१. हरतेजः कुत्र प्रक्षिप्तम्? गङ्गायां शरवणे

२. मन्मथः केन सह ईश्वरस्य तपोवनं गतवान्? रत्या सह

३. कुमारः किम् इति अभिषिक्तः? सेनापतिः

४. सुवर्णहंसं बन्दीं कः समर्थः? नलः

५. दमयन्त्याः स्वयंवरे गोत्रप्रवक्त्री का? सरस्वती

IV

१) निहतवती लज्जया स्वसौन्दर्यं विफलं

२) शूरः तेजस्वी आयुधधारी

३) सूर्याचन्द्रयोः कीर्तिः, मन्दहासेन चन्द्रस्य कान्तिः

४) नलः अपि भवतीं अनुरागः

५) सर्वभक्षकः, पवित्र - अपवित्रं , कुष्ठं रोग पीडितः

आ. समानार्थकपदेन मेलयत । ५

१. वचसा	किरणैः	५
२. विस्मितः	षण्मुखः	४
३. द्विपः	आश्चर्यान्वितः	२
४. सेनानी	वचनेन	१
५. मयूखैः	गजः	३

इ. एतानि पदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत। ५

१. हासयति २. स्मारयतु ३. जिगमिषति ४. पाययानि ५. श्रावय

ई. ग्रन्थकारान् ग्रन्थेन मेलयत । ५

१. नाट्यशास्त्रम्	भोजदेवः	३
२. सिद्धान्तकौमुदी	माघः	४
३. चम्पूरामायणम्	भारविः	५
४. शिशुपालवधम्	भट्टोजिदीक्षितः	२
५. किरातार्जुनीयम्	भरतः	१

VI. "कादम्बरीरसज्ञानाम् आहारोऽपि न रोचते"। - अलङ्कारस्य नाम, लक्षणं, लक्षणसमन्वयं च कुरुत । ५

अथवा

अलङ्काराः कति विधाः? उपमां सोदाहरणं स्पष्टीकुरुत ।

VII. त्रयाणां श्लोकानां स्वशब्दैः तात्पर्यं संस्कृतेन लिखत। १२

१. दूरीकरोति दुरितं विमलीकरोति चेतश्चिरन्तनमघं चलुकीकरोति।
भूतेषु किञ्च करुणां बहुलीकरोति सत्सङ्गतिः कथय किं न करोति पुंसाम्॥

२. अधमा धनमिच्छन्ति धनमानौ तु मध्यमाः।
उत्तमा मानमिच्छान्ति मानो हि महतां धनम् ॥

३. व्याधितस्यार्थहीनस्य देशान्तरगतस्य च।
नरस्य शोकदग्धस्य सुहृद्दर्शनमौषधम् ॥

४. अनेकशास्त्रं बहु वेदितव्यं अल्पश्च कालो बहवश्च विघ्नाः।
यत्सारभूतं तदुपासितव्यं हंसो यथा क्षीरमिवाम्बुमध्यात् ॥

VIII. श्लोकद्वयस्य पदविभागम् अन्वयरचनां च लिखत। ८

१. इत्थं व्रतं धारयतः प्रजार्थं समं महिष्या महनीयकीर्तेः।
सप्त व्यतीयुस्त्रिगुणानि तस्य दिनानि दीनोद्धरणोचितस्य॥

२. ततो मृगेन्द्रस्य मृगेन्द्रगामी वधाय वध्यस्य शरं शरण्यः।
जाताभिषङ्गो नृपतिर्निषङ्गात् उद्धर्तुमैच्छत् प्रसभोद्धृतारिः॥

३. तस्याः खुरन्यासपवित्रपांसुमपांसुलानां धुरि कीर्तनीया।
मार्गं मनुष्येश्वरधर्मपत्नी श्रुतेरिवार्थं स्मृतिरन्वगच्छत्॥

IX. अधोदत्तेषु कस्यचित् ग्रन्थकारस्य परिचयं संस्कृतेन लिखत। (एकस्य) ४

१. पाणिनिः २. आर्यभट्टः ३. कणादः ४. तिरुमलाम्बा ५. भारविः

X. गद्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत। ५

अभिनवगुप्तस्य दिवङ्गतेः सहस्रतमं वर्षम् एतत्। १०१६ तमे वर्षे जनवरीमासे षष्ठे दिनाङ्के सः इहलोक-व्यापारात् मुक्तः जातः। शैवदर्शनक्षेत्रे अलङ्कारशास्त्रक्षेत्रे च अनितरसाधारणं कार्यं कृतम् अस्ति अभिनवगुप्तेन। अलङ्कारशास्त्रस्य "शास्त्रत्व"-प्रतिष्ठापने तस्य अस्ति महद् योगदानम्। सः काश्मीरीयः स्यात्, किन्तु तस्य वैदुष्यस्य प्रभावः समग्रे अपि देशे अस्ति। शास्त्रकाराणां संस्मरणं भारतीयैः अवश्यं करणीयमेव।

१. गद्यांशात् सम्बन्धार्थक-तद्धितान्त-पदम् एकं लिखत। (उदा- इन्द्रस्य इदम् ऐन्द्रम्)
२. गद्यांशात् भावार्थक-तद्धितान्त-पदम् एकं लिखत।(उदा-मधुरस्य भावः मधुरत्वम्)
३. गद्यांशात् उपपदसमासयुक्तं पदम् एकं लिखत।
४. "वैदुष्यम्" – इति पदस्य विग्रहवाक्यं लिखत।
५. "सकल" इत्यस्य पदस्य समानार्थं पदं गद्यांशे अन्विश्य लिखत।

XI. गद्यकाव्यम् अधिकृत्य लघुप्रबन्धमेकं रचयत। ५

अथवा

चम्पूग्रन्थानां विषये लघुप्रबन्धमेकं रचयत।

XII. अधो दत्तयोः एकं चित्रम् अधिकृत्य भवतः विचारान् संस्कृतभाषया १०-१२ वाक्यैः प्रतिपादयत। १०

परोपकारव्यसनं हि जीवितम्।

अथवा

शुभम्।